

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake de geannoteerde agenda van de Raad voor Concurrentievermogen (2010Z18368) van 10 december 2010, de brief van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake concept nationaal hervormingsprogramma in het kader van de Europa 2010 strategie (Kamerstuk 21 501-20, nr. 493) van 29 november 2010 en de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken inzake fiche mededeling slimme regelgeving in de Europese Unie (Kamerstuk 22 112, nr. 1092) van 22 november 2010 enkele vragen en opmerkingen voor te leggen. De vragen en opmerkingen zijn op 7 december 2010 aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voorgelegd. Bij brief van [datum] zijn ze (door ...) beantwoord.

Inhoudsopgave

Blz.

– Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

- Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD
- Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA
- Vragen en opmerkingen van de leden van het CDA
- Vragen en opmerkingen van de leden van de van de SP
- Vragen en opmerkingen van de leden van D66

– Reactie van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de brieven¹ op de agenda van het schriftelijk overleg Raad voor concurrentievermogen van 10 december 2010.

Deze leden steunen het kabinet in haar poging een verzoek te doen tot versterkte samenwerking op het gebied van het EU-octrooi. Zoals deze leden al vaak te kennen hebben gegeven is het van zeer groot belang dat dit octrooi er zo snel mogelijk komt. Kan de minister aangeven hoe groot hij de kans acht dat het verzoek tot versterkte samenwerking gehonoreerd wordt en op welke termijn er dan een EU-octrooi ingevoerd kan worden?

Genoemde leden steunen de lijn van het Nationaal Hervormingsprogramma volledig. Graag hadden deze leden echter iets meer aandacht gezien voor ICT en de Digitale Agenda. Zoals al eerder door deze leden opgemerkt is ICT een van de belangrijkste drivers van onze economie. 50 procent van de regeldruk in Nederland komt uit de EU. Deze leden zijn dan ook verheugd over de Mededeling «slimme regelgeving» van de Europese Commissie. Genoemde leden zijn een groot voorstander van minder regels. Regels beïnvloeden vrij verkeer, ondernemerschap, en geven soms een misplaatst gevoel van zekerheid. Regels zijn ingrepen die vaak het vrij verkeer tussen bedrijven en mensen beïnvloeden, dat gaat meestal ten koste van initiatief, innovatie en uiteindelijk van concurrentievermogen.

¹ 2010Z18368, Kamerstuk 21 501-20-493 en Kamerstuk 22 112, nr. 1092.

De discussie over regelgeving gaat echter niet alleen over minder regels. Het gaat met name om de vraag of economische groei nu wel of niet gediend is met regels op EU of landelijk niveau. Is de minister het met deze leden eens dat dit een van de belangrijkste uitgangspunten zou moeten zijn in besluiten over regulering?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie willen de minister vragen met zijn Duitse collega in overleg te treden over de situatie op de Nederlandse postmarkt. Deze leden zijn van mening dat op de Nederlandse postmarkt sprake is van oneerlijke concurrentie. Specifiek willen deze leden de minister vragen om in overleg met de Duitse regering stappen te ondernemen om postbedrijven te bewegen hun prijzenoorlog te staken waarbij deze bedrijven in ieder geval worden bewogen hun werknemers niet onder het minimumloon te laten werken.

Genoemde leden hebben met belangstelling kennis genomen van het feit dat wordt gewerkt aan een nieuwe consumentenrichtlijn. Deze leden willen graag van de minister weten hoe het staat met de vorderingen op het gebied van het collectief consumentenrecht. Deze leden zijn voorstander van een collectief consumentenrecht. Genoemde leden vragen het kabinet dan ook zich in te zetten vóór verankering van een collectief consumentenrecht in de richtlijn omdat dit kan bijdragen aan compensatie van en afschrikking tegen kartelvorming. Deze leden zijn van mening dat dit een vooruitgang voor zowel consument als MKB kan betekenen.

Genoemde leden hebben kennisgenomen van de inzet van het kabinet rondom het Europess Globaliseringsfonds. Deze leden zijn het met de minister eens dat nationaal en regionaal beleid onontbeerlijk is rondom sluiting van bedrijven maar zijn tevens van mening dat de EU een vehikel moet zijn is om nadelige gevolgen die globalisering ook met zich meebrengt op te vangen. Deze leden vragen daarom waarom de minister er voor kiest zich te richten tegen uitbreiding van de rol van het Europese Globaliseringsfonds. Deze leden vragen in het bijzonder hoe dit te rijmen is met het feit dat het kabinet onlangs rondom MSD en Abbott en in het verleden een beroep heeft gedaan op het fonds? Heeft dit fonds volgens de minister zijn nut niet bewezen? Daarbij vragen deze leden in de context van de economische situatie waarom juist nu deze afweging wordt gemaakt.

Genoemde leden hebben met belangstelling kennisgenomen van de positie van het kabinet rondom het EU Industriebeleid. Deze leden willen de minister vragen in hoeverre deze «specifieke sectoren» aansluiten bij de in het regeerakkoord genoemde sleutelgebieden en welke randvoorwaarden de minister denkt te kunnen verbeteren als compensatie voor het terugschroeven van de innovatiebudgetten vanuit Den Haag. Met betrekking tot de concurrentiemonitor willen deze leden de minister er op wijzen dat dit geen prikkel mag zijn tot een «race to the bottom» op bijvoorbeeld belastinggebied. Deze leden willen de minister vragen vooral positieve kengetallen op te nemen in deze monitor, zoals toename en afname van investeringen in onderwijs en innovatie. Ook zouden deze leden de minister willen vragen «sociale innovatie» op te nemen in de concurrentiemonitor.

Met betrekking tot de interne markt akte willen genoemde leden vragen om in overleg met sociale partner een sociaal protocol bij het verdrag op te nemen. Deze leden constateren dat interne marktregels kunnen botsen met sociale verworvenheden. Het niet opnemen van een sociaal protocol

betekent volgens deze leden voortzetting van de onwenselijke praktijk dat interne marktregels per definitie boven sociale bescherming gaan. Deze leden verzoeken de minister er voorts op toe te zien dat beschermende beginselen van het collectieve arbeidsrecht ook zullen gelden binnen de context van de interne markt. Tot slot willen deze leden de minister vagen zich in te zetten voor evaluatie van de Europese aanbestedingsrichtlijn. Regels rondom aanbesteding raken direct aan de publieke dienstverlening in Nederland. Hier geldt volgens deze leden dat marktregels te vaak automatisch voorrang krijgen op kwaliteit van dienstverlening.

Deze leden steunen de lijn van de minister rondom het octrooirecht en zijn van mening dat de route van de versterkte samenwerking moet worden gekozen. Ook steunen genoemde leden de positie van de minister rondom de verordening over de staatssteun aan kolenmijnen. Deze leden zijn het met de minister eens dat de inzet vanuit de Europese Commissie rondom slimme regelgeving teleurstellend en weinig concreet is. Deze leden steunen de minister in het aanbrengen van praktische verbeteringen waarbij de suggestie wordt meegegeven vaker een horizonbepaling in richtlijnen en dergelijke op te nemen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad voor het Concurrentievermogen van 10 december 2010¹. Er staat een aantal zaken op de agenda. In de eerste plaats de Verordening betreffende staatssteun ter bevordering van de sluiting van niet-concurrentiekrachtige steenkoolmijnen, ten aanzien waarvan Nederland een geïsoleerde positie inneemt.

In de tweede plaats zal worden gesproken over het EU-octrooi continueren met een debat over versterkte samenwerking. Deze leden lezen dat er geen akkoord lijkt te kunnen worden gesloten tussen alle EU-lidstaten, en dat een versterkte samenwerking tussen minstens negen lidstaten het hoogst haalbare lijkt. Een EU-octrooi zou de concurrentiepositie van de Europese Unie in het algemeen, en zeker ook van het Nederlandse bedrijfsleven, aanzienlijk versterken. Genoemde leden vinden het jammer dat de Nederlandse inzet niet tot een akkoord heeft geleid. Welke lidstaten zullen versterkte samenwerking steunen? Hoe schat het kabinet het risico dat er een blokkerende minderheid ontstaat tegen versterkte samenwerking?

In de derde plaats zal de Raad waarschijnlijk op 10 december raadsconclusies aannemen over de mededeling van de Commissie over «Geïntegreerd industriebeleid in een tijd van globalisering» van 28 oktober 2010. Genoemde leden zijn met het kabinet positief over de focus van de mededeling op het creëren van de juiste randvoorwaarden. Ten aanzien van de geïntegreerde aanpak die de Commissie voorstaat, waarbij de effecten op industrie en diensten van nieuwe Europese initiatieven en regelgeving zorgvuldiger zullen worden getoetst, vragen deze leden hoe dit concreet gaat worden vormgegeven. Wordt hierbij ook ingezet op vereenvoudiging van regelgeving en verlaging van de administratieve lasten en nalevingskosten? Hoe zullen deze effecten worden getoetst? Het kabinet staat terughoudend tegenover het idee dat de Europese Commissie ten behoeve van de financiering van grote infrastructuurprojecten obligaties uit gaat geven, en kritisch tegenover het uitbreiden van de rol van het Europese Globaliseringsfonds. Deze leden kunnen zich vinden in deze lijn.

¹ 2010Z18368.

In de vierde plaats zal worden gesproken over de werking van de interne markt, waarover de Commissie een mededeling heeft gedaan. De voorstellen van de Commissie zijn gericht op krachtige, rechtvaardige en duurzame groei, op het inbedden van de «burger-dimensie», en op de verbetering van toepassing en handhaving van interne marktregels. Deze leden gaan hierin mee, maar verzoeken het kabinet nader te duiden wat er precies staat te gebeuren op het gebied van de interne marktregels. Welke regels worden onvoldoende toegepast en gehandhaafd en zullen de voorgestelde verbeteringen ook echt een oplossing voor problemen bieden?

In de vijfde plaats zal worden gesproken over kansspelen. Het kabinet stelt dat zij het aannemen van conclusies door de Raad over dit thema op dit moment een positief signaal acht, maar dat aan Europese harmonisatie van kansspelregelgeving mogelijk risico's kleven voor het Nederlandse kansspelbeleid dat gericht is op kanalisatie. Kan het kabinet genoemde leden nader duiden waarom zij het aannemen van conclusies een positief signaal acht, en toch voor Nederland risico's ziet? En wat gaat het kabinet doen om te voorkomen dat deze risico's bewaarheid worden?

Ten zesde zal worden gesproken over de consumentenrechten. Wanneer verwacht het kabinet meer duidelijkheid over het totaalpakket van de richtlijn?

Genoemde leden merken ten aanzien van de brief van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over het concept Nationaal Hervormingsprogramma in het kader van de Europa 2020 Strategie¹ het volgende op. Hebben genoemde leden het correct begrepen dat het Nationale Hervormingsprogramma in april 2011 definitief zal worden toegestuurd aan de Europese Commissie? Wil het kabinet toezeggen het Nationaal Hervormingsprogramma tijdig aan de Kamer toe te zenden, zodat hierover nog overleg met het kabinet mogelijk is?

Ten slotte hebben deze leden een aantal vragen over de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken naar aanleiding van het fiche dat werd opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)². Ten eerste ten aanzien van het fiche Mededeling Slimme Regelgeving in de Europese Unie. Het kabinet geeft aan dat een goede inschatting van de (financiële) implicaties van deze acties op dit moment niet kan goed worden gemaakt, omdat nog veel afhankelijk is van de concrete uitwerking hiervan. Kan het kabinet aangeven wanneer deze concrete uitwerking zal plaatsvinden? Genoemde leden delen de mening van het kabinet dat de mededeling weinig concreet is en de ambitie mist die werd verwacht door de toebedeling van het dossier aan Commissievoorzitter Barroso. Kan het kabinet aangeven hoe zij gaat zorgen dat deze ambitie zo snel mogelijk wordt verhoogd, en hoe bestuurlijke lasten hierbij expliciet worden betrokken. Deze leden zijn namelijk van mening dat bestuurlijke lasten, zoals inspectie- en rapportageverplichtingen aan lidstaten, zoveel en zo snel mogelijk moeten worden teruggedrongen. Voorts hebben genoemde leden tijdens de behandeling van de begroting van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aandacht besteed aan de vraag hoe Actal, of Actal-plus, een Europese pendant kan krijgen. Europees zijn er immers ook nog slagen te maken. Hoe gaat het kabinet hieraan vorm geven, aangezien zij stelt dat uit de mededeling de indruk ontstaat dat het Europese systeem van impact assessments (effectbeoordeling voorgenomen regelgeving) voltooid zou zijn? Genoemde leden denken hier immers anders over!

¹ Kamerstuk 21 501-20-493.

² Kamerstuk 22 112, nr. 1092.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de agenda behorende bij het schriftelijk overleg Raad voor het Concurrentievermogen van 10 december 2010 en één algemene en enkele specifieke vragen met betrekking tot de agenda.

Het SP-Europarlementslid De Jong heeft aan de Europese Commissie vragen gesteld over subsidies uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) die verleend zijn aan TNT¹. De Commissie heeft in haar antwoord gemeld dat zij de betrokken beheersinstantie van de lidstaat heeft verzocht hieromtrent informatie te verstrekken. Kan de minister aangeven of de beheersorganisatie reeds hierop een antwoord heeft kunnen geven? Zo neen, op welke termijn kan de beheersorganisatie dat doen? Kan de minister het antwoord ook richting de Kamer sturen?

Op de agenda van de Raad voor het Concurrentievermogen staat onder andere de consumentenrichtlijn op de agenda. Die is flink aangepast ten opzichte van het oorspronkelijke onderhandelingsstuk van 8 oktober 2008, waarover ook de Sociaal Economische Raad (SER) een advies heeft opgesteld. Is de inzet van Nederland nog steeds om te streven naar volledige harmonisatie van het voorstel, terwijl daarbij wordt ingezet op een juist evenwicht tussen een hoog niveau van consumentenbescherming en het verbeteren van het concurrentievermogen van het bedrijfsleven? Kan het kabinet een overzicht verstrekken van de punten waarop de Nederlandse consumentenbescherming zou verminderen, als het huidige voorstel zou worden aangenomen? En wat zijn de punten waarop de Nederlandse consumentenbescherming het meest verbeterd? Zou het kabinet verder de Kamer van een gedetailleerde stand van zaken kunnen voorzien?

Het eerste concept Nationaal Hervormingsprogramma is vooral een weergave van het regeerakkoord. Het is verder nog kwalitatief van aard. Deze leden hebben hierover een aantal vragen. Er schijnt geen verplichting te zijn om het Nationaal Hervormingsprogramma aan te vullen met kwantitatieve doelstellingen, terwijl naar onze kennis de kwantitatieve doelstellingen van de EU2020-strategie, die in juni vastgesteld zijn door de Europese Raad, zouden worden vertaald naar nationale doelstellingen. Kan het kabinet dit verklaren? Kan het kabinet aangeven of het wel van plan is deze kwantitatieve doelstellingen vast te stellen en welke overwegingen daarbij een rol spelen?

Bij de passage over de hervorming van het financiële stelsel op pagina's zeven en acht, wordt aangegeven dat Nederland initiatieven tot hervormingen ondersteunt. Recent heeft Eurocommissaris Barnier aangegeven dat hij van mening is dat er in het kader van Basel III geen stappen moeten worden genomen die het economisch herstel hinderen². Deelt de minister deze opvatting? Wat verstaat de minister onder stappen die het economisch herstel hinderen? Hoe verhoudt een mogelijke versoepeling zich met het uitgangspunt dat de maatschappij behoed moet worden voor kosten van mogelijke toekomstige financiële crises? Is Basel III niet juist om die reden ontworpen?

Bij de passage over het versterken van de binnenlandse vraag op pagina zeven wordt aangegeven dat nader wordt onderzocht welke ontwikkelingen achter het afnemen van de binnenlandse vraag schuil gaan. Deze leden hebben hierover een aantal vragen. Het Nederlandse beleid is er de afgelopen 30 jaar op gericht geweest om de exportpositie te versterken door de loonkosten te drukken. Het spiegelbeeld van de toenemende vraag vanuit het buitenland, is dan een afnemende binnenlandse

¹ Het gaat om een vraag met verzoek om schriftelijk antwoord, nummer E-8774/2010.

² Het Financieel Dagblad, 03-12-2011
«Brussel hint op soepeler eisen 3 december 2010».

consumptieve vraag. Zou het bovenstaande onderzoek ertoe kunnen leiden dat het kabinet het beleid tot loonmatiging gaat herzien, of sluit u dat bij voorbaat uit? Welke uitkomsten uit het onderzoek zouden ertoe kunnen leiden dat u dit beleid gaat herzien?

Kloppen de berichten dat de vakcentrales nauwelijks zijn betrokken bij de totstandkoming van het Nationaal Hervormingsprogramma? Waarom is voor een dergelijke werkwijze gekozen? Zou het niet verstandig zijn geweest om de vakcentrales nauwer te betrekken bij de opstelling hiervan, zeker omdat een aantal punten op zijn minst raken aan de terreinen waarop sociale partners verantwoordelijkheid genieten? Kan het kabinet toezeggen dat bij volgende versies de vakcentrales nauwer worden betrokken?

Deze leden verzoeken het kabinet om ook volgende versies van het Nationaal Hervormingsprogramma eerst aan de Kamer te doen toekomen, alvorens ze naar Europese Commissie worden gestuurd. Kan de minister dit toezeggen?

Volgens de vakbonden heeft over toepassing van arbeidsmarktindicatoren geen consultatie van de vakbonden plaatsgevonden. Klopt dit? Zo ja, waarom is daarvoor gekozen? Kan het kabinet toezeggen dit in het vervolg wel te doen?

Een van de hoofddoelstellingen van de EU2020-strategie is het terugbrengen van het aantal mensen dat in armoede verkeerd, tot 20 miljoen. Hoe verhoudt het kabinetsplan om uitkeringen te verlagen met 13 procent en te bezuinigen op de Wajong zich tot deze doelstelling? Welke kwantitatieve bijdrage wil het kabinet leveren aan deze doelstelling? En hoe wil het kabinet dat gaan bereiken?

Welke indicatoren wil het kabinet opnemen op het gebied van arbeidsmarkt in het uiteindelijke Nationaal Hervormingsprogramma? Wil het kabinet hier aansluiten bij de indicatoren zoals die zijn opgesteld in het kader van het rapport van het Europese comité voor de werkgelegenheid? Welke indicatoren zou het kabinet hier nog aan toe willen voegen?

In het regeerakkoord noch in dit plan staat een doelstelling wat betreft onderzoek en ontwikkeling. Wat is de doelstelling van dit kabinet met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling? Streeft het kabinet ernaar dat Nederland 3 procent van het Bruto Nationaal Product in onderzoek en ontwikkeling investeert? En wat is de verhouding publiek/privaat hierin? Welke criteria hanteert het kabinet om te beoordelen of het beleid met betrekking tot innovatie geslaagd is? De integrale aanpak met TNO, DLO en de GTI's en de inzet van het revolverend fonds moeten als hefboom fungeren om extra private onderzoek en ontwikkelingsinspanningen te mobiliseren. Wanneer is deze hefboomwerking geslaagd? Hoeveel extra investeringen zouden er moeten komen volgens het kabinet?

De overheid wil zijn rol als launching customer gebruiken om innovatie te stimuleren. Ook moet het MKB hier meer kansen krijgen. Dit kan op instemming rekenen van deze leden. Genoemde leden vragen welke ambitie het kabinet hier heeft. Welk percentage van de overheidsaanbestedingen zou innovatief moeten zijn? Welk percentage zou gegund moeten worden aan MKB-bedrijven? En hoe wil het kabinet dit bereiken?

Het kabinet acht de Europese doelen, te weten 20 procent CO₂-reductie en 14 procent duurzame energie in 2020, leidend. Kan het kabinet reeds aangeven wat de eigen ambitie is voor komend jaar?

Kan het kabinet garanderen dat de doelstelling om het aandeel hoger opgeleiden in Nederland te vergroten niet wordt bereikt doordat het makkelijker wordt om een hogere opleiding af te ronden (i.e. het niveau van de afgestudeerde studenten gaat omlaag?). Wat doet het kabinet om dit te voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat de Nederlandse delegatie zich ingezet heeft voor een sterkere degressiviteit wat betreft het afbouwen van de exploitatiesteun aan kolenmijnen conform de motie van Veldhoven¹. Deze leden vragen de minister om tijdens de Concurrentieraad dan ook nogmaals te benadrukken dat wat Nederland betreft het verlengen van deze steun geen recht doet aan de door Europa uitgesproken ambities op zowel het vlak van duurzaamheid als het voltooiën van een interne markt waarin nationale staatssteun geen rol speelt. Deze leden vragen de minister de Kamer actief te informeren over welke aanvullende maatregelen genomen worden om eventuele verstoring van de concurrentie te voorkomen. Kan de minister, zo vragen deze leden, de toezichthouders op nationaal en Europees niveau verzoeken hier specifiek aandacht aan te besteden gedurende de looptijd van de nieuwe verordening?

Deze leden spreken hun verdriet uit over het niet bereiken van een compromis over het EU-octrooi. Genoemde leden steunen nu het initiatief om te komen tot een versterkte samenwerking als een second best.

Deze leden lezen in de geannoteerde agenda over het Nederlands enthousiasme betreffende de voorstellen over industriebeleid in de EU2020-strategie. Hoe staat het enthousiasme van Nederland tegenover de voorstellen over industriebeleid in de EU2020-strategie in verhouding tot het afbouwen van het industriebeleid in Nederland?

Daarnaast zijn deze leden verrast door het aanhalen van de Lissabon-strategie en in het bijzonder de onderzoek en ontwikkelingsscores als voorbeeld van effecten van monitoring. Is de minister van mening dat hiermee positieve effecten zijn bereikt? Wat is er dan in de tijd sinds de eerste monitoring van de Lissabonstrategie veranderd in de Nederlandse score en inzet? Voor genoemde leden is dit juist een voorbeeld van monitoring zonder enig effect. Is dit ook wat deze leden van de EU2020-strategie kunnen gaan verwachten? Deze leden hopen op een toezegging dat Nederland zal streven naar duidelijkere afrekenbaarheid op basis van monitoring en een directe koppeling van maatregelen hieraan.

Wat betreft het agendapunt «resource efficiency» verwijzen deze leden graag naar de, in het plenaire debat over de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, geopperde «grondstofronde». Dit concept werd door de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu omarmd en genoemde leden zou graag van de minister horen hoe dit idee ook hier meegenomen zal worden.

De minister schrijft over de interne markt dat Nederland het idee steunt om de toegang tot kapitaal voor het MKB te verbeteren. Deze leden vragen welke rol Nederland hierbij exact toedicht aan Europa en welke instrumenten Europa hiervoor tot zijn beschikking heeft of zou moeten hebben.

Genoemde leden van de fractie waren teleurgesteld in het concept Nationaal Hervormingsprogramma. Deze leden vragen of de Nederlandse doelen nog aangescherpt zullen worden in de aanloop naar april 2011.

¹ Kamerstuk 31 793 nr. 49.

Voorts vragen deze leden welke inspraakmomenten er voor de Kamer nog zullen volgen. Verder willen deze leden graag weten wat de verhouding is tussen de Europese en de Nederlandse doelen. Streeft het kabinet naar het halen van de Europese doelen of zijn enkel de Nederlandse doelen leidend? En mocht dit laatste het geval zijn, hoe wil Nederland dan andere Europese landen aanspreken op het al dan niet behalen van doelen? Genoemde leden verzoeken bij de beantwoording van deze vragen enkele doelen mee te nemen waaronder in ieder geval het onderzoek en ontwikkelingspercentage en de doelen op energie, klimaat en mobiliteit.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Van der Velden